

ב"ה הלכות הפרשת חלה

משולחן ערוך

הרבנית איריס עודני אלישיב

"בבאכם אל הארץ אשר אני מביא אתכם שמה והיה באכלכם מלחם הארץ תרימו תרומה לה'
ראשית ערסתיכם חלה תרימו תרומה" (במדבר טו, יח-כ)

כדי לקבוע אם העיסה מתחייבת בהפרשת חלה יש להביא בחשבון את כמות הקמח שבעיסה ואת החמרים שמהם היא עשויה.

הקמח

א. על מנת שעיסה תתחייב בהפרשת חלה עליה להיות עשויה מקמח, אחד מחמשת מיני דגן: **שעורה, שיפון, שיבולת שועל, או כוסמת.**

ב. כדי להפריש חלה בברכה צריך שתהיה בעיסה כמות מספקת של קמח. כמה שעור העסה שיתחייב בחלה, כל שנעשה מחמשת רבעים קמח והם כמו ארבעים ושלוש ביצים וחמש ביצה.
ג.

שיטה בהלכה	הכמות הדרושה להפרשת חלה בלא ברכה (בגרמים)	הכמות הדרושה להפרשת חלה בברכה (בגרמים)
הגרא"ח נאה והאדמו"ר הזקן (חב"ד)	1230-1666.6	1666.6
החזון איש	1200-2250	2250
הרשל"צ הרה"ג מרדכי אליהו עפ"י הבן איש חי	1666-2486	2486
הרה"ג עובדיה יוסף	1514-1560	1560
הרה"ג יצחק רצאבי למנהגי תימן (בלדי ושאמי)	1200-1666	1666

על פי שיטת האדמו"ר הזקן לפי הגרא"ח נאה:

מפרישין חלה בברכה מכמות של 1666.6 גרם.

מפרישין חלה בלא ברכה מכמות של 1230 גרם עד 1666.6 גרם.

אם הכמות הקמח קטנה מ-1230 גרם אין להפריש חלה בכלל.

חשוב לזכור, שגם הקמח שמשתמשים בו לרידוד הבצק נכנס לחשבון

הנוזלים

א. על מנת שהעיסה תתחייב בהפרשת חלה רוב הנוזלים שבה צריכים להיות לפחות אחד

מהנוזלים הבאים: **מים, יין, חלב, דבש דבורים או שמן זית**

ב. אם העיסה נלושה בביצים או בשאר מי פרות, יש בה ספקות חיוב הפרשת חלה, ולכן צריך לערב בעיסה בשעת הלישה קצת מים או חלב או דבש דבורים או יין או שמן זית דאז מפרישין ממנה חלה בברכה.

העיסה

מפרישין חלה מכל עיסה המכילה קמח ושיש בה שעור הפרשה, כגון: עיסה של עוגות, עוגיות וכו'. העושה עיסה כדי לבשלה או לטגנה מפרישין ממנה חלה בלא ברכה. ואם עושין לאפות קצת ממנה אפילו דבר מועט מפרישין ממנה חלה בברכה.

אם מכינים כמה עיסות, ובכל אחת מהן אין כדי שיעור הפרשת חלה, אפשר להניח בתוך כלי אחד הכלי מצרפן וחיבין בחלה. אבל כשלא ניתן לצרפן בכלי אחד ניתן לצרפן על ידי כיסויין בכיסוי אחד (מגבת גדולה, מפה, סדין וכו'), הכיסוי נחשב כמו כלי ומצרפן וחיבין בחלה.

אם שכחנו להפריש חלה בערב שבת, בחוצה לארץ אוכלין בשבת ומניחין חתיכה אחת, ומפרישין ממנה חלה במוצאי שבת. וצריכה שתהא חתיכה כדי להפריש ממנה חלה, וישאר ממנה עוד חולין דבעינן שיהיו שיריה נכרין. אבל חלת ארץ ישראל (שמצוותה דאורייתא) לא יאכל עד שיפריש (שו"ע יורה דעה ח"ד סימן שכ"ג).

מצות הפרשת חלה שיכת לאשה בעלת הבית אך אם האשה אינה בביתה, ויש לחוש כי עד שתבוא תתקלקל העיסה, אז יכולה למנות אדם אחר להפריש.

הלכות יום טוב. קמח שהיה מרוקד אלא שהוא רוצה לרקדו שנית, יש לרקדו על ידי גוי או על ידי שנוי, דהינו שירקד באחורי הנפה. וקמח שעדיין לא היה מרוקד, אסור לרקדו אלא על ידי גוי ובשנוי. אסור לברר פסולת מתוך הקמח, כגון שנפלו לתוכו צרורות וכדומה (בידו, אבל לרקדו פעם שניה כשנפל בתוכו צרור ו/או קיסם ביום טוב מותר ואין צריך לשנות כלל, קשו"ע עם פסקי אדמו"ר הזקן צח, סי' ח). אם לאחר שניפה את הקמח מערב יום טוב, נפל בו צרור או קיסם, מותר לרקדו שנית ביום טוב אפילו בלי שינוי (ילקוט יוסף סי' תקו, ד, חזון עובדיה יום טוב ע' סז). **לישה מותרת ביום טוב.** ומכל מקום לא ימדוד את הקמח, אלא יקח באומד הדעת. ואם אינו מצמצם את המדה, אלא פוחת או מוסיף, מותר.

בצק מחותר (אטריות, פתיתים) שמבשלים לאכלו עם רוטב, יש ללוש בערב יום טוב, כי הישנים, יותר טובים. ואם לא לש מערב יום טוב, ילוש ביום טוב על ידי שנוי. דהינו שאם דרכו ללוש על דף, ילוש על מפה וכדומה. וגם תבשיל שאינו מתקלקל, כגון פרות יבשים וכדומה, יש לבשלם בערב יום טוב.

עיסה שלשה ביום-טוב, מותר להפריש ממנה חלה. אבל אסור לשרפה, דאין שורפין קדשים ביום טוב וגם אסור לאפותה משום דאינה ראויה לאכילה, שהרי כלנו טמאי מתים. ואסורה גם בטלטול. רק בעודה בידו, יניחנה במקום המשתמר עד מוצאי יום-טוב וישרפנה.

עיסה שלשה בערב יום-טוב בחוצה לארץ (שמצוותה דרבנן), אסור להפריש ממנה חלה ביום-טוב, אלא אופה ואוכל ומניח קצת פת שיפריש ממנו במוצאי יום-טוב. וצריך שיניח פת כדי שיפריש ממנו וישאר עוד קצת. **אבל חלת ארץ ישראל** (שמצוותה דאורייתא) **לא יאכל עד שיפריש** (שו"ע יורה דעה ח"ד סימן שכ"ג). **ואם רוצה** יוכל ללוש עוד עיסה ביום טוב ויצרפם ויפריש מאותה עיסה גם על מה שלש מערב יום טוב (משנה ברורה סימן תק"ו:א).

מקורות:

שו"ע מרן רבי יוסף קארו, עיקרי הלכות עפ"י מרן הרשל"צ הרה"ג אליהו מרדכי, ילקוט יוסף קשו"ע הרה"ג יצחק יוסף, קשו"ע עם פסקי אדמו"ר הזקן, משנה ברורה הרה"ג ישראל מאיר הכהן מראדין, קשו"ע בלדי ושאמי הרה"ג יצחק רצאבי.

"ויבאה יצחק האהלה שרה אמו" (בראשית כד, כז)

